

Ο Διόνυσος

Ο δάσκαλος μας έβαζε στη γραμμή κάθε Σάββατο και μας ανέβαζε στο κάστρο και μας μιλούσε για μύρια κράματα. Έπαιρνε το χαμομήλι στα χέρια του και το ξηγούσε φύλλο το φύλλο και το συνταίριαζε μ' άλλα λουλούδια. Έπαιρνε και το φιδόχορτο και το γαϊδουράγκαθο και την ασφάκα¹ και με πολλή μαστοριά μας διηγόταν την ιστορία τους. Μας μάθαινε ν' αγαπούμε το τίποτα, την πράσινη χλόη, την πέτρα του βράχου, το κοχύλι που ξέβραζε το κύμα.

Κι ήρθ' ένα Σάββατο, που ο δάσκαλος, καθώς ξεσκάλιζε να ξεριζώσει ένα λουλούδι, άγγιξε κάτι με το ραβδί του, ένα κομμάτι πέτρα μουντή, σε μian άκρη, τσίμα τσίμα² στο θέμελο το ατράνταχτο³. Άγγιξε και χτύπησε με το ραβδί του και ξαναχτύπησε κι αντιλάλησε ο αχός ανάμεσα στα τειχιά. Ο δάσκαλος έσκυψε, άπλωσε τα δάχτυλα, την παλάμη,

καθάρισε το υγρό χώμα στον τόπο κείνο και σούπασε, Σωπάσαμε ολόγυρά του κι εμείς, το βουερό παιδομάνι...

Είδαμε να προβαίνει ένα κεφάλι, στολισμένο με βρώμικο αμπελόφυλλο, κι ύστερα ένα κορμί και τα χέρια από τον αγκώνα και κάτω κομμένα, και τα πόδια ίσαμε τα γόνατα μόνο. Μισό μέτρο δε θα 'ταν ολάκερο τούτο, και το κεφάλι και το κορμί και τα σακατεμένα πόδια. Ο δάσκαλος τ' απόθεσε⁴ πάνου στη χλόη. Ύστερα το πήρε στην αγκαλιά του προσεχτικά, σαν κοιμισμένο παιδί, και το πήγε στη βρύση του κάστρου και το 'πλύνε στο τρεχούμενο δροσάτο νεράκι. Μας φώναξε γύρω του:

— Ένας θεός αναστήθηκε την ώρα τούτη, παιδιά. Μεγάλη είναι η στιγμή, που ένας αρχαίος Έλληνας, ένας δικός μας θεός, παλιός, αγαπημένος, ξύπνησε από τον ύπνο του τον

¹ ασφάκα: είδος θαμνώδους φυτού:

² που δεν είναι αρκετό και φτάνει μόλις και μετά βίας. Π.χ.: Τα φέρνουμε τσίμα τσίμα με το μισθό. Τσίμα τσίμα ήρθε το φαγητό. Φτάσαμε τσίμα τσίμα, τη στιγμή που έφευγε το τρένο. Τσίμα τσίμα της έρχεται η μπλούζα, είναι πολύ στενή.

³ ατράνταχος -η -ο που δεν μπορούν να τον κλονίσουν. Ατράνταχο σπίτι / γιοφύρι. – (μτφ.) ακλόνητος, αδιάσειστος: Ατράνταχα επιχειρήματα. Ατράνταχτες αλήθειες.

⁴ Αποθέτω: ακουμπώ, τοποθετώ κάτω στη γη.

αξύπνητο κι ήρθε, κομματιασμένος, μα ζωντανός, να ξαναζήσει σιμά μας. Ξέρετε ποιος είναι αυτός ο θεός; Κοιτάξτε τ' αμπελόφυλλο στο κεφάλι του και τα φουσκωμένα του μάτια τα μεθυσμένα και τη μύτη του τη χοντρή και τα πρησμένα του χείλια κι όλα του κορμιού του τα σημάδια, ένα προς ένα, και πέστε μου ποιος είναι αυτός ο μεγάλος θεός, ο αρχαίος.

Εμείς σωπαίναμε. Ένα παιδί μονάχα σήκωσε το χέρι, λες κι ήταν στην τάξη, και μουρμούρισε δειλά, «ο Απόλλωνας;» Λίγο και θα τ' αστραπόκαιγε το παιδί η ματιά του δασκάλου. Ποιος Απόλλωνας; Ο Διόνυσος είναι! Έβγαλε το σακάκι του και τον τύλιξε, καθώς η μάνα τυλίγει το βρεμένο παιδί, μη λάχει και της κρώσει.

Ο μεθυσμένος θεός τον μέθυσε και το δάσκαλο. Και μήτε που νοιαζότανε πια αν είχαμε μπει σε γραμμή, αν έμεινε κάποιος παραπίσω. Του ξέφυγε από τα χέρια και το ραβδί και το πήρε ένα παιδί και το κρατούσε στα χέρια του περιπαιχτικά και τον παράστανε το δάσκαλο τέλεια πίσω από την καμπουριασμένη του ράχη.

Φτάσαμε στα πρώτα σπίτια, ο δάσκαλος λαχάνιαζε, σκουντουφλούσε⁵, με το πουκάμισο μουσκεμένο' από τα φρύδια του κι

από τ' αυτιά του κι από τα μάγουλά του έσταζε ιδρος ζεστός, κι ολοένα κοίταζε το θεό και τον περισκέπαζε με στοργή, σαν να μην ήθελε μάτι βάσκανο να τον δει. Εμείς κουτροβαλούσαμε πίσωθ' του, ήταν μια φοβερή λευτεριά, μαγευτική, να μην τον νοιάζει πια για τα καμώματά μας το δάσκαλο. Ο θεός μάς είχε γλιτώσει.

Τόσα άνοιξε τα μάτια της η δασκάλα, καθώς μας αντίκρισε να σπρωχνόμαστε για να μπούμε στην αυλή του σκολειού, λεφούσι αδέσποτο⁶. Κι ο μεγάλος ο δάσκαλος, «ο διεφυνητής», ζάρωσε τα φρύδια του και μίκρυνε τα μάτια του κι άρπαξε τη βέργα να δείρει. Μα ο δάσκαλος ο δικός μας στάθηκε ανάμεσα μας φεγγοβολώντας και το στύλωσε το κορμί και το πέταξε το σακάκι, ξεσκεπάζοντας με μια κίνηση δόξας τον αναστημένο θεό και φώναξε:

— Σας φέρνω το Διόνυσο!

Έτρεξε η δασκάλα, έτρεξε κι ο «διεφυνητής», έτρεξαν και τ' άλλα παιδιά και μερμήγκιασε η αυλή κι ο δάσκαλος στη μέση να σηκώνει στα δυο του χέρια τ' άγαλμα του θεού και να διηγείται τα καθέκαστα με το νι και με

⁵ σκουντουφλώ: σκοντάφτω, παραπατώ

⁶ λεφούσι αδέσποτο: ελεύθερο κι ασύντακτο πλήθος

το σίγμα. Τότε κι εμείς καταλάβαμε πως ήταν πολύ μεγάλο αυτό το βρετίκι.

Ανοίξαμε την αποθηκούλα κι ανάμεσα στους παλιούς μαυροπίνακες και στα σπασμένα θρανία αποθέσαμε κατάχαμα, γερμένο στο πλευρό το δεξί, το θεό το Διόνυσο. Ύστερα σήμανε το μεγάλο κουδούνι. Κι εμείς σκορπίσαμε στους δρόμους, στα σπίτια και φέραμε παντού το μήνυμα της ανάστασης κι ο τόπος όλος τη μέρα κείνη άλλη κουβέντα δεν είχε. Μονάχα μερικές γριές αλαφιάστηκαν⁷ και βάλθηκαν να σταυροκοπιούνται απελπισμένες:

— Τι θεός είν' αυτός; μονολογούσαν.

Ήρθε κι ο αρχαιολόγος από την Αθήνα και το κοίταξε τ' άγαλμα προσεχτικά και το μέτρησε και το καθάρισε που και που και σημείωσε σ' ένα τεφτέρι⁸ το 'να και τ' άλλο. Ο δάσκαλος παράστεκε⁹ σιμά του γεμάτος απελπισμό. Τον έβλεπε τον αρχαιολόγο, ένα παιδάριο σοφό και κρύο, με υποψία. Κάτι κακό θα του σκάρωνε τούτος στο τέλος! Και δεν άργησε να του το σκαρώσει! Πήρε χαρτιά και πανιά και τον τύλιξε και τον σαβάνωσε το θεό και τον έβαλε σε κασόνι με ροκανίδια. Άκουγε ο δάσκαλος τον εργάτη που

κάρφωνε τα σανίδια και τα γόνατά του λύνονταν και τα μάτια του γέμιζαν δάκρυα κι η καρδιά του σπαρτάριζε. Τι πα' να κάμει αυτός ο άνθρωπος;

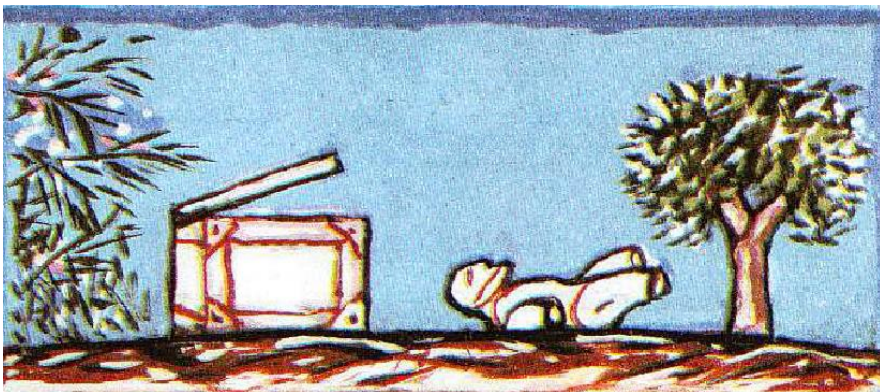
—Θα τον πάρετε από δω;

—Ναι, θα μεταφερθεί στην Αθήνα.

Ο δάσκαλος έπεσε να πεθάνει! Πήγε και κλείστηκε στην κάμαρή του. Τότες τον συμπονέσαμε το δάσκαλο όλοι.

Κι ο θεός ταξίδευε μέσα στο κασόνι του, απάνου στα κύματα...

I.M. Παναγιωτόπουλος

⁷ αλαφιάζομαι: τρομάζω, σαστίζω

⁸ τεφτέρι: το σημειωματάριο

⁹ παραστέκομαι: βρίσκομαι κοντά σε κάποιον. και τον βοηθώ, τον περιποιούμαι, τον στηρίζω